राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग

केन्द्रीय कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम प्रकाशित त्रैमासिक कार्यसम्पादन विवरण

(२०७९ माघ १ गतेदेखि २०७९ चैत मसान्तसम्म केन्द्रीय कार्यालयबाट सम्पादन गरिएका प्रमुख क्रियाकलापहरू)

प्रकाशन गर्ने

दुर्गा पोखरेल
सहायक सूचना अधिकारी

झङ्करबहादुर रावल
सूचना अधिकारी

१. आयोगको स्वरूप र प्रकृति :

मानव अधिकार आयोग ऐन, २०५३ बमोजिम २०५७ जेठ १३ मा स्थापना भएको राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ बाट संवैधानिक हैसियत प्राप्त गरेको हो । नेपालको वर्तमान संविधानले समेत आयोगलाई संवैधानिक हैसियत प्रदान गरेको छ । नेपालको संविधानको धारा २४८ र २४९ मा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगसम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ ।

नेपालको संविधानको धारा २४८ अनुसार आयोगमा अध्यक्ष र ४ जना सदस्य रहने व्यवस्था छ । राष्ट्रपतिबाट संवैधानिक परिषद्को सिफारिसमा नियुक्त हुने अध्यक्ष र सदस्यको पदावधि नियुक्ति भएको मितिले छ वर्षको हुन्छ । राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग एक स्वक्रियाशील तथा पीडितमुखी संस्था हो । आयोगका सम्पूर्ण क्रियाकलापहरू मानव अधिकारको संरक्षण र संवर्द्धनसँग सम्बन्धित हुन्छन् । मानव अधिकारको संरक्षण र संवर्द्धनका लागि आयोगले सरकार, राज्यका अन्य अङ्गहरू तथा नागरिक समाजसँग सहकार्य गर्दछ ।

२. आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार :

मानव अधिकारको संरक्षण र संवर्द्धन आयोगको प्रमुख कार्य हो । नेपालको संविधानको धारा २४९ मा आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार उल्लेख गरिएको छ । यस्तै राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग ऐन, २०६८ को दफा ४ मा समेत आयोगका काम, कर्तव्य र अधिकारको उल्लेख गरी आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारलाई थप स्पष्ट गरिएको छ । नेपालको संविधानको धारा २४९ मा उल्लेख भएअनुसार आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम रहेको छ :

(१) मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण र संवर्द्धन तथा त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनलाई सुनिश्चित गर्नु राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको कर्तव्य हुनेछ ।

(२) उपधारा (१) मा उल्लिखित कर्तव्य पूरा गर्न लागि राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले देहाय बमोजिमका काम गर्नेछ :-

(क) कुनै व्यक्ति वा समूहको मानव अधिकार उल्लङ्घन वा त्यसको दुरूत्साहन भएकोमा पीडित आफैँ वा निजको तर्फबाट कसैले आयोगसमक्ष प्रस्तुत वा प्रेषित गरेको निवेदन वा उजुरी वा कुनै स्रोतबाट आयोगलाई प्राप्त भएको वा आयोगको जानकारीमा आएको विषयमा छानबिन तथा अनुसन्धान गरी दोषी उपर कारबाही गर्न सिफारिस गर्ने,

(ख) मानव अधिकारको उल्लङ्घन हुनबाट रोक्ने जिम्मेवारी वा कर्तव्य भएको पदाधिकारीले आफ्नो जिम्मेवारी पूरा नगरेमा वा कर्तव्य पालन नगरेमा वा जिम्मेवारी पूरा गर्न वा कर्तव्य पालन गर्न उदासीनता देखाएमा त्यस्तो पदाधिकारीउपर विभागीय कारबाही गर्न सम्बन्धित अधिकारी समक्ष सिफारिस गर्ने,

(ग) मानव अधिकार उल्लङ्घन गर्ने व्यक्ति वा संस्थाका विरूद्ध मुद्दा चलाउनु पर्ने आवश्यकता भएमा कानूनबमोजिम अदालतमा मुद्दा दायर गर्न सिफारिस गर्ने,

(घ) मानव अधिकारको चेतना अभिवृद्धि गर्न नागरिक समाजसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने,

(ङ) मानव अधिकारको उल्लङ्घनकर्तालाई विभागीय कारबाही तथा सजाय गर्न कारण र आधार खुलाई

सम्बन्धित निकाय समक्ष सिफारिस गर्ने,

(च) मानव अधिकारसँग सम्बन्धित कानूनको आवधिक रूपमा पुनरावलोकन गर्ने तथा त्यसमा गर्नु पर्ने सुधार तथा संशोधनका सम्बन्धमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,

(छ) मानव अधिकारसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि वा सम्झौताको नेपाल पक्ष बन्नु पर्ने भएमा त्यसको कारणसहित नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने र नेपाल पक्ष बनिसकेका सन्धि वा सम्झौताको कार्यान्वयन भए वा नभएको अनुगमन गरी कार्यान्वयन नभएको पाइएमा त्यसको कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,

(ज) मानव अधिकारको उल्लङ्घनका सम्बन्धमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले गरेको सिफारिस वा निर्देशन पालन वा कार्यान्वयन नगर्ने पदाधिकारी, व्यक्ति वा निकायको नाम कानूनबमोजिम सार्वजनिक गरी मानव अधिकार उल्लङ्घनकर्ताको रूपमा अभिलेख राख्ने ।

(३) मानव अधिकार आयोगले आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दा वा कर्तव्य पालन गर्दा देहायबमोजिमको अधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछ :-

(क) कुनै व्यक्तिलाई आयोग समक्ष उपस्थित गराई जानकारी वा बयान लिने वा बकपत्र गराउने, प्रमाण बुझ्ने, दसी-प्रमाण दाखिला गर्न लगाउने सम्बन्धमा अदालतलाई भए सरहको अधिकार प्रयोग गर्ने,

(ख) मानव अधिकारको गम्भीर उल्लङ्घन हुन लागेको वा भइसकेको सूचना आयोगले कुनै किसिमबाट प्राप्त गरेमा कुनै व्यक्ति वा निजको आवास वा कार्यालयमा विनासूचना प्रवेश गर्ने, खानतलासी लिने तथा त्यसरी खानतलासी लिँदा मानव अधिकारको उल्लङ्घनसँग सम्बन्धित लिखत, प्रमाण वा सबुत कब्जामा लिने,

(ग) कुनै व्यक्तिको मानव अधिकार उल्लङ्घन भइरहेको कुरा जानकारी भई तत्काल कारबाही गर्नुपर्ने आवश्यक देखिएमा विनासूचना सरकारी कार्यालय वा अन्य ठाउँमा प्रवेश गर्ने र उद्धार गर्ने,

(घ) मानव अधिकारको उल्लङ्घनबाट पीडितलाई कानूनबमोजिम क्षतिपूर्ति दिन आदेश दिने ।

(४) राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले आफ्नो काम, कर्तव्य र अधिकार मध्ये कुनै काम, कर्तव्य र अधिकार सो आयोगको अध्यक्ष, कुनै सदस्य वा नेपाल सरकारको कर्मचारीलाई तोकिएको शर्तको अधीनमा रही प्रयोग तथा पालन गर्ने गरी प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(५) राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तथा कार्यविधि सङ्घीय कानूनबमोजिम हुनेछ ।

२.१ आयोगका पदाधिकारीहरु :

माननीय श्री तप बहादुर मगर - अध्यक्ष

माननीय श्री डा.सूर्य प्रसाद शर्मा ढुंगेल - सदस्य

माननीय श्री मिहिर ठाकुर - सदस्य

माननीय श्री मनोज दुवाडी - सदस्य

माननीय श्री लिली थापा - सदस्य

२.२ आयोगका पदाधिकारीहरुको कार्यविभाजन :

मा. श्री तप बहादुर मगर (अध्यक्ष)	**मा. श्री डा.सूर्य प्र. शर्मा ढुंगेल** (सदस्य)	**मा. श्री मिहिर ठाकुर** (सदस्य)	**मा. श्री मनोज दुवाडी** (सदस्य)	**मा. श्री लिली थापा** (सदस्य)
-अर्थ, प्रशासन -संवैधानिक निकाय -दातृ निकाय र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध -कार्य विभाजनमा नपरेका सबै विषय	-सामूहिक अधिकारहरु -सङ्क्रमणकालीन न्याय -नागरिक समाजसँग सहकार्य -UPR, SDGs सम्बन्धी	-रणनीति, योजना र कार्यान्वयन -अनुगमन सम्बन्धी -उपभोक्ता, व्यवसाय र मानव अधिकार	-अनुसन्धान -आयोगको सिफारिस कार्यान्वयन -कानून पुनरावलोकन, परामर्श र ज्येष्ठ नागरिकसम्बन्धी	-प्रवर्द्धन, मानव अधिकार शिक्षा -सन्धि अनुगमन र सरकारी निकायसँग सम्बन्ध -महिला, बालबालिका र आप्रवासन -मानव बेचविखन विरुद्धको विषय

३. आयोगमा रहने कर्मचारी सङ्ख्या र कार्य विवरण :

आयोगको केन्द्रीय कार्यालयका अतिरिक्त ६ वटा प्रदेश कार्यालय, ३ वटा प्रदेश शाखा कार्यालय र एउटा प्रदेश कार्यालय (प्रस्तावित) मा गरी जम्मा ३०९ जना कर्मचारीको दरबन्दी रहको छ। दरबन्दी विवरण तथा पदपूर्तिको अवस्था निम्नबमोजिम छ :

क्र.सं.	श्रेणी/तह	पद	जम्मा दरवन्दी	पदपूर्ति सङ्ख्या
१	विशिष्ट श्रेणी	सचिव	१	-

२	रा.प. प्रथम श्रेणी	सह-सचिव	९	६
३	रा.प. द्वितीय श्रेणी	उप-सचिव	२०	१९
४	रा.प. तृतीय श्रेणी	अधिकृत	१०७	६४
५	सहायक प्रथम	सहायक प्रथम	५८	३२
६	श्रेणीविहीन	सहायक कर्मचारी (सवारी चालक, सुरक्षा गार्ड, कार्यालय सहयोगी, माली र सरसफाई)	११४	९५
जम्मा			३०९	२१६

आयोगको साङ्गठनिक संरचना :

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको सबैभन्दा माथिल्लो निकाय ५ जना पदाधिकारी रहेको आयोग हो । जसमा १ अध्यक्ष र ४ सदस्यसहित ५ जना पदाधिकारीहरू रहन्छन् । प्रशासनिक प्रमुखको रुपमा एकजना सचिव रहने आयोगमा सचिव मातहत ४ वटा विभाग, ७ वटा प्रदेश कार्यालय र ३ वटा प्रदेश शाखा कार्यालय छन् भने विभाग अन्तर्गत १४ वटा महाशाखा र मानव अधिकार प्रशिक्षण प्रतिष्ठान रहेका छन् ।

आयोगका विभागहरू :

१. संरक्षण विभाग :

यस विभाग अन्तर्गत अनुसन्धान महाशाखा, अनुगमन महाशाखा, अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि अनुगमन महाशाखा र कानून महाशाखा रहेका छन् ।

२. संवर्द्धन विभाग :

यस विभाग अन्तर्गत संवर्द्धन महाशाखा, सामूहिक अधिकार महाशाखा र लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण महाशाखा रहेका छन् ।

३. प्रशासन, योजना तथा अर्थ विभाग :

यस विभाग अन्तर्गत योजना, नीति तथा आन्तरिक मूल्याङ्कन महाशाखा, प्रशासन महाशाखा र आर्थिक प्रशासन महाशाखा र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध महाशाखा रहेका छन् ।

४. समन्वय विभाग :

यस विभाग अन्तर्गत वैठक समन्वय महाशाखा, प्रदेश कार्यालय समन्वय महाशाखा, सञ्चार, सूचना प्रविधि, प्रतिवेदन, प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा प्रकाशन महाशाखा र मानव अधिकार प्रशिक्षण प्रतिष्ठान रहेका छन् ।

(अ) महाशाखाहरुले सम्पादन गर्ने कार्यहरू :

(क) कानून महाशाखा

- कानून पुनरावलोकनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी महत्वपूर्ण निर्णय प्रकाशन गर्ने
- आयोगलाई विपक्षी बनाई दर्ता भएका मुद्दामा बहस-पैरवी गर्ने,
- आवश्यक कानूनी मस्यौदा तयार गर्ने,
- कानूनी परामर्श प्रदान गर्ने,
- आयोगले तोकेका कानूनसम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(ख) अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि अनुगमन महाशाखा

- अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि कार्यान्वयन अवस्थाको अनुगमन गर्ने,
- मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजनासम्बन्धी अनुगमन गर्ने,
- विश्वव्यापी आवधिक समीक्षासम्बन्धी अनुगमन गर्ने,
- महासन्धि अनुमोदनको लागि आयोगले गर्ने सिफारिससम्बन्धी कार्य गर्ने,
- राज्यले तयार गरेको State Report उपर सुझाव तयार गर्ने,
- मानव अधिकारको समग्र अवस्थाको अनुगमन गर्ने ।

(ग) अनुसन्धान महाशाखा

- मानव अधिकार उल्लङ्घनसम्बन्धी उजूरी ग्रहण गर्ने,
- मानव अधिकार उल्लङ्घनका घटनामा अनुसन्धान/अनुगमन गर्ने,
- अनुसन्धान सम्पन्न भइसकेका उजुरीहरु निर्णयार्थ आयोगमा पेश गर्ने,
- निर्णय लेखन गर्ने,
- मानव अधिकार उल्लङ्घनका सम्बन्धमा आयोगको निर्णयबमोजिम पत्राचार/ताकेता गर्ने,
- उजुरी, कारवाहीसम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(घ) संवर्द्धन महाशाखा

- मानव अधिकार शिक्षासम्बन्धी कार्यक्रम गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी वकालतको कार्य गर्ने,
- मानव अधिकारका विषयमा सूचनामूलक/शिक्षामूलक सामग्रीको निर्माण तथा वितरण गर्ने,
- मानव अधिकारसँग सम्बन्धित सङ्घ-संस्थाहरूसँग समन्वय/सहकार्यसम्बन्धी कार्य गर्ने ।

(ङ) लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण महाशाखा

- लैङ्गिक तथा समाजिक विभेद हटाउन पहल गर्ने,
- महिलाको मानव अधिकारको अवस्थाबारे बहस पैरवी गर्ने,

- राज्यका हरेक तहमा महिला तथा अन्य सीमान्तीकृत समुदायको सहभागितामा अभिवृद्धि गर्न पहल गर्ने,
- महिला विरूद्ध हुने हिंसा तथा सीमान्तीकृत समुदायको मानव अधिकार हनन् विरूद्धमा कार्य गर्ने,
- महिला र पछाडि पारिएका समुदायको न्यायमा पहुँच वृद्धि गर्ने,
- महिला तथा समाजिक रूपमा पछाडि पारिएका समुदायको क्षेत्रमा काम गर्ने सङ्घ-संस्थासँग सहकार्य समन्वय गर्ने ।

(च) सामूहिक अधिकार महाशाखा

- सामूहिक अधिकार (आदिवासी जनजाति, अल्पसङ्ख्यक, जेष्ठ नागरिक, जातीय विभेद विरुद्धको अधिकार, मानसिक स्वास्थ्य, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, HIV प्रभावित आदि...) को प्रवर्द्धनका लागि गोष्ठी अन्तरक्रिया, छलफल, कार्यशाला तथा प्रशिक्षण गर्ने,
- सामूहिक अधिकारको अवस्थाका सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने,
- सामूहिक अधिकारको संरक्षण र सम्वर्द्धनका लागि आवश्यक कार्यहरू गर्ने,
- कानून महाशमखासँगको समन्वयमा सामूहिक अधिकारको सुनिश्चितताका लागि कानून पुनरावलोकनसम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने ।

(छ) योजना, नीति तथा आन्तरिक मूल्याङ्कन महाशाखा

- रणनीतिक योजना निर्माण गर्ने,
- वार्षिक कार्यक्रम र योजना तयार गर्ने,
- कार्ययोजना कार्यान्वयन अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने,
- चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- प्रगति समीक्षा कार्यक्रम गर्ने,
- कार्यक्रम र योजनाका सम्बन्धमा योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयसँग समन्वय गर्ने,
- आयोगको नीति तर्जुमा गर्ने ।

(ज) प्रशासन महाशाखा

- आयोगको जनशक्ति व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- कार्यालय व्यवस्थापन र सरसफाइसम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने,
- सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- आयोग अन्तर्गतका भौतिक साधनहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने र आवश्यकतानुसार मर्मत सम्भार तथा रेखदेख गर्ने, गराउने,
- आयोगको सवारी व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- दैनिक र भैपरी आउने अन्य कामहरू गर्ने ।

(झ) आर्थिक प्रशासन महाशाखा

- आयोगको वार्षिक बजेट निर्माण गर्ने,
- बजेट बाँडफाँड तथा अख्तियारी प्रदानसम्बन्धी कार्य गर्ने,

- आर्थिक कारोवारको लेखा राख्ने तथा आर्थिक प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण र वेरूजु फछ्यौंटसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- दातृ संस्थाबाट आएको बजेटको छुट्टै हिसाव तथा आर्थिक प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- आर्थिक अनुशासन कायम गर्ने,
- वित्तीय स्रोत तथा असरसम्बन्धी अभिलेखन गर्ने ।

(ञ) अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध महाशाखा

- अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धसम्बन्धी काम गर्ने,
- APF, UN Agencies र मानव अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घ-संस्थासँग समन्वय गर्ने,
- कुटनीतिक नियोगसँग आवश्यक समन्वय गर्ने ।

(ट) सञ्चार, सूचना प्रविधि, प्रतिवेदन, प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा प्रकाशन महाशाखा

- आयोगका सूचनालाई सञ्चार माध्यम समक्ष पुऱ्याउने,
- प्रेस विज्ञप्ति/प्रेस नोट तयार गर्ने,
- पत्रकार सम्मेलनको तयारी गर्ने,
- मानव अधिकारपत्र सम्पादन गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी समाचारको अनुगमन गर्ने,
- Server System र कम्प्युटर मर्मत गर्ने,
- आयोगका Facebook, Twitter, Website Update गर्ने,
- आयोगका कर्मचारीहरूको विद्युतीय हाजिरीको रेकर्ड राख्ने,
- आयोगका प्रकाशनमा डिजाइन तथा लेआउटका सम्बन्धमा सहयोग गर्ने,
- सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति र योजनाको निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने,
- CMRS प्रणाली सञ्चालनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी विषयगत प्रतिवेदनमा आवश्यक कार्य गर्ने,
- आयोगबाट प्रकाशन हुने अन्य प्रकाशनहरुसम्बन्धी कार्य गर्ने ।

(ठ) प्रदेश कार्यालय समन्वय महाशाखा

- केन्द्र, प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबिच समन्वय गर्ने,
- प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयको मासिक प्रतिवेदन सङ्कलन र विश्लेषण गर्ने,
- केन्द्र, प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबिच कार्य सम्पादनमा सहजता ल्याउन सहयोग पुऱ्याउने ।

(ड) वैठक समन्वय महाशाखा

- मानव अधिकार आयोगका सिफारिस कार्यान्वयनका लागि पहल गर्ने,
- आन्तरिक र बाह्य समन्वय गर्ने,
- आयोगको वैठकका प्रस्ताव तथा माइन्यूट तयार गर्न सचिवालयलाई सहयोग गर्ने ।

४. आयोगबाट प्रदान गरिने सेवा :

- मानव अधिकारको उल्लङ्घनका सम्बन्धमा उजुरी लिने, अनुसन्धान गर्ने, दोषीलाई कारवाही र पीडितलाई क्षतिपूर्तिका लागि नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- मानव अधिकार अवस्थाको अनुगमन गर्ने र अनुगमनबाट देखिएका तथ्यको आधारमा सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरूबारे नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- तालिम, गोष्ठी, अन्तरक्रियाका माध्यमबाट मानव अधिकार शिक्षा प्रवर्द्धन गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी कानूनहरूको पुनरावलोकन गरी सुधारका लागि सिफारिस गर्ने,
- नेपाल पक्ष भएका मानव अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धिहरूको कार्यान्वयन अवस्थाको अनुगमन गरी प्रभावकारी कार्यान्वयका लागि नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने ।

५. आयोगका विभागीय प्रमुख/ महाशाखा प्रमुखहरु

सि.नं.	विभाग/ महाशाखा	प्रमुखको नाम	पद
१	प्रशासन, योजना तथा अर्थ विभाग	डा. टीकाराम पोखरेल	सह-सचिव
२	संरक्षण विभाग	दीपक जङ्गध्वज कार्की	सह-सचिव
३	संवर्द्धन विभाग	नवराज सापकोटा	सह-सचिव
४	समन्वय विभाग	सम्झना शर्मा	सह-सचिव
५	अनुसन्धान महाशाखा	श्यामबाबु काफ्ले	उप-सचिव
६	अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि अनुगमन महाशाखा	मोहनदेव जोशी	उप-सचिव
७	अनुगमन महाशाखा	-	-
८	सामूहिक अधिकार महाशाखा	बुद्धनारायण सहनी	उप-सचिव
९	योजना, नीति तथा आन्तरिक मूल्याङ्कन महाशाखा	सन्तोष आचार्य	उप-सचिव
१०	वैठक समन्वय महाशाखा	विरबहादुर बुढा	उप-सचिव
११	कानून महाशाखा	झंकरबहादुर रावल	उप-सचिव
१२	लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण महाशाखा	नीतु गड्तौला	उप-सचिव
१३	प्रशासन महाशाखा	सुवोध पोखरेल	उप-सचिव
१४	आर्थिक प्रशासन महाशाखा	जितेन्द्र कार्की	लेखा अधिकृत
१५	संवर्द्धन महाशाखा	सरिता ज्ञवाली	उप-सचिव

१६	सञ्चार, सूचना प्रविधि, प्रतिवेदन, प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा प्रकाशन महाशाखा	चन्द्रकान्त चापागाईं	उप-सचिव
१७	अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध महाशाखा	कमल थापा क्षेत्री	उप-सचिव
१८	प्रदेश कार्यालय समन्वय महाशाखा	रमेशकुमार थापा	उप-सचिव
१९	मानव अधिकार प्रशिक्षण प्रतिष्ठान	दिपेन्द्रबहादुर सिंह	मा.अ.अ.

६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि :

- १० पेजसम्मको सूचना निःशुल्क प्राप्त हुने र सोभन्दा माथि भएमा प्रति पेज रू. ५/-(पाँच) दस्तुर लाग्ने,
- सूचनाको प्रकृति हेरी बढीमा १५ दिनसम्मको अवधि लाग्ने,
- आयोगका प्रकाशनहरू निःशुल्क वितरण हुने,
- सूचना बाहेक अन्य प्रकृतिका सेवा प्राप्त गर्ने अवधि कामको प्रकृतिअनुसार फरक-फरक हुने ।

७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी :

- आयोगमा परेका उजूरीका सम्बन्धमा अनुसन्धानपश्चात् आयोगबाट निर्णय हुने,
- नेपाल सरकारलाई गरिने सिफारिसहरूका सम्बन्धमा आयोगले निर्णय गर्ने,
- नीतिगत विषयमा आयोगबाट र प्रशासनिक तथा आर्थिक विषयमा सचिवबाट निर्णय हुने ।

८. निर्णय उपर उजूरी सुन्ने अधिकारी :

- नीतिगत तहमा माननीय अध्यक्ष श्री तप बहादुर मगर
- प्रशासनिक तहमा का.मु. सचिव श्री मुरारिप्रसाद खरेल

९. सम्पादन गरिएका कामको विवरण :
(२०७९ माघदेखि २०७९ चैत मसान्तसम्म)

९.१. अनुसन्धानसम्बन्धी कार्यहरू :

- यस अवधिमा आयोगको बैठक १८ पटक बैठक बसी २२७ थान उजूरीहरु उपर निर्णय गराएको साथै उजूरी फाइलहरु उपर एकलमा आदेश गराइ, आयोगको बैठकको लागि कार्यसूची तयार गरिएको र सचिवज्यूको सचिवालयमा पठाइएको ।
- निर्णय र फैसला लेखन भईसकेका ८९ थान पुराना फाइलहरुमा पञ्जीका तयार गरी अभिलेखालयमा बुझाइएको ।

- प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबाट निर्णयका लागि पठाइएको फाइलहरु जिम्मा लिई आयोगमा पेश गर्नको लागि अध्ययन गरी आवश्यक तयारी कार्य गरिएको । साथै निर्णय हुन बाँकी फाइलहरुमा आवश्यकतानुसार टिप्पणी, टिपोट र पञ्जिका तयार गरिएको ।

- आयोगबाट निर्णय भएका उजूरी फाइलहरुको सम्बन्धमा Hard Copy and Soft Copy Minute तयार गरी रुजु गर्ने काम गरिएको । ३० थान सिफारिसहरु प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय एवम् सम्बन्धित निकायमा पत्राचार गरिएको ।
- आयोगबाट फैसला भएका उजूरीहरुमा सिफारिस कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित मन्त्रालयमा पत्राचार तथा अगाडि भएका सिफारिश सम्बन्धमा ताकेता गरिएको । फाइलहरुमा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित निकायमा पत्राचार गरिएको ।
- आयोगमा रहेको उजूरी उपर ३ पटक अनुगमन टोली खटिई तोकिएको जिम्मेवारी/कार्य पुरा गरेको ।
- यस कार्यालयमा प्राप्त उजूरीहरु क्षेत्राधिकारको आधारमा आयोगको सम्बन्धित प्रदेश र प्रदेश शाखा कार्यलयमा पठाइएको साथै पीडितहरुलाई प्रत्यक्ष, फोन तथा पत्राचार मार्फत परामर्श दिइएको ।
- आयोगका कार्यालयमा क्षेत्राधिकार भन्दा बाहिरको उजूरी लिई आउने पीडित तथा प्रभावितहरुलाई मनोविमर्श प्रदान गरी सम्बन्धित निकायमा जानका लागि रिफर गरिएको ।
- आयोगबाट भएका तथा विभिन्न संघ संस्थाहरुले आयोजना गरिएको Virtual कार्यक्रममा आयोगको प्रतिनिधिको रुपमा ९ वटा र भौतिक रुपमा ७ वटा कार्यक्रममा सहभागीता जनाइएको ।
- आयोगमा डेलिगेशनबाट प्राप्त उजूरीहरुको सम्बोधन गर्ने कार्य गरिएको ।
- यस अवधिमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले स्थापना देखि २०७९ असार मसान्त सम्म गरेका राहत/क्षतिपूर्ति सिफारिसको विवरण तयार गरी आयोगमा पेश गरिएको ।
- आयोगको प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबाट अनुसन्धान सम्पन्न भई निर्णयका लागि आयोगको अनुसन्धान महशाखामा यस अवधिमा ३७ थान उजूरीहरु प्राप्त भएको ।
- मिति २०७९ चैत्र १० र ११ काभ्रेपलाञ्चोकको धुलिखेलमा सरोकारवाल नेपाल सरकारका विभिन्न निकायहरुसँग राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगबाट भएका सिफारिसहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनसम्बन्धी समिक्षा गोष्ठी कार्यक्रम गरिएको ।

आयोगका विभिन्न कार्यालयबाट मिति २०७९ माघदेखि चैत्र मसान्त सम्ममा भएका निर्णयको सिफारिस, तामेली, खारेज, लागत कट्टा, जम्मा फछ्यौंट, पुनः पेश गर्ने र जम्मा निर्णय विवरण :

महिना	सिफारिस		तामेली	खारेज/ लगत कट्टा	जम्मा फछ्यौंट	पुन पेश गर्ने	जम्मा निर्णय
	नीतिगत	उजुरीगत					
२०७९ माघ	-	१२	७३	३	८८	१२	१००
२०७९ फागुन	-	१५	४१	३	५९	५	६४
२०७९ चैत्र	२	११	४६	१	६०	३	६३
जम्मा निर्णय	२	२८	१६०	७	२०७	२०	२२७

९.२. अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि अनुगमनसम्बन्धी कार्यहरू

- अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई काठमाडौँ महानगरपालिकाका प्रहरीले पक्राउ गरी अलपत्र पारी छाडेको भन्ने सम्बन्धमा काठमाडौँ महानगरपालिका र पीडित भएका भनिएका व्यक्तिसँग सोधपुछ गरी उक्त घटनाको स्थलगत अनुगमन ।
- बैङ्क तथा लघुवित्तहरुको चर्को ब्याजबाट पीडित भनिएका व्यक्तिहरुको प्रदर्शनको स्थलगत अनुगमन ।
- राष्ट्रपति निर्वाचनको अनुगमन ।
- काठमाडौँको ज्ञानेश्वरस्थित हिमाल हस्पिटलमा उपचारको क्रममा २८ महिने बालकको मृत्यु भएको सम्बन्धमा मृतक बालकका परिवार र आफन्तजनले डाक्टरको लापरवाहीका कारण मृत्यु भएको आरोप लगाउँदै हस्पिटल परिसरमा गरेको प्रदर्शनको स्थलगत अनुगमन ।
- मिटरब्याज पिडीत भनिएकाहरुले न्याय माग्दै काठमाडौँको शान्ति बाटिकाबाट गर्न लागेको प्रदर्शन रोक्ने क्रममा प्रहरी र प्रदर्शनकारीहरुबीच भएको झडपको स्थलगत अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको ।

९.३. संवर्द्धनात्मक कार्यहरू :

९.४. लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरणसम्बन्धी कार्यहरू:

- संयुक्त राष्ट्रसंघीय सीड कमिटिमा आयोगले पेश गर्ने प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धमा सुदूरपश्चिम प्रदेशको धनगढीमा प्रदेशस्तरीय परामर्श तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।

- मिति २०७९/१२/१६ गते लैङ्गिक सशक्तिकरण तथा सामाजिक समावेशीकरणका विभिन्न विषयमा आयोगका पदाधिकारीहरु र युएनएफपीए, युएनवुमन, युएनडीपी र एसपीएसपीका प्रतिनिधिहरुबीच छलफल गरिएको ।

९.५ योजना तथा नीतिसम्बन्धी कार्यहरू :

क्र.स.	कार्यक्रम
१.	मिति २०७९ चैत ४ आयोगको सबै प्रदेश तथा केन्द्रीय कार्यालयको आ.ब. २०७९/८० को फागुन मसान्त सम्मको कार्य प्रगतिको समिक्षा कार्यक्रम आयोगको सभाहलमा सम्पन्न ।
२.	मिति २०७९ चैत २३ गते राष्ट्रिय योजना आयोगको आयोजनामा भएको राष्ट्रिय विकास समस्या समाधान समितिको बैठकमा सहभागिता जनाएको ।
३.	मिति २०७९ चैत २७ गते राष्ट्रिय योजना आयोग तथा अर्थ मन्त्रालयमा आगामी आ.व. २०८०/८१ को बजेट तथा कार्यक्रम माथि छलफल ।
४	मिति २०७९ माघ र फागुनमा आयोगको आ.व. २०८०/८१ को बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका सम्बन्धमा छलफल भएको । मिति २०७९ फागुन २६ गते आयोगको बैठकबाट आ.व. २०८०/८१ को बजेट तथा कार्यक्रम स्विकृत भएको ।

९.६ सामूहिक अधिकारसम्बन्धी कार्यहरू :

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार

- मिति २०७९ चैत १३ गते अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको न्यायमा पहुँच अवरोधसम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन सार्वजनिकीकरण कार्यक्रम सम्पन्न गरी कार्यक्रम प्रतिवेदन तयार गरेको ।
- मिति २०७९/१२/२० गते राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघको साझेदार संस्था सि.वि.एम.ग्लोबल संस्था स्वीट्जरल्याण्ड, बेलायतका प्रतिनिधिहरु परियोजना संयोजक लगायतका कर्मचारीहरु र आयोगका माननीय अध्यक्षसहितका पदाधिकारीहरुबीच अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धमा आयोगसँगको समन्वय सहकार्यका साथै अन्य प्राविधिक सहयोग सम्बन्धमा छलफल भएको थियो ।

उपभोक्ता अधिकार

- आयोगका सदस्य मानीय मिहिर ठाकुर मानव अधिकार अधिकृतद्वय यशोदा बञ्जाडे र दुर्गा पोखरेल सहितको टोलीले मिति २०७९।१२।०१ गते वाणिज्य आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभागका पदाधिकारीहरुसँग छलफल गरिएको ।
- उपभोक्ताको मानव अधिकार अनुगमन निर्देशिका, २०७९ तयार गरिएको ।

आप्रवासी श्रमिकको अधिकार

- आप्रवासी कामदारहरुको मानव अधिकार अवस्थासम्बन्धी प्रतिवेदनमा उल्लिखित सिफारसहरु कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकारलाई पत्राचार गरिएको ।

दलितको अधिकार

- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको आयोजना तथा कमिट नेपालको सहकार्य तथा समन्वयमा मिति २०७९ चैत्र १७ गते "बादी समुदायको मानव अधिकार अवस्था, चुनौती र सरोकारवालाको भूमिका विषयक कार्यशाला" काठमाडौंमा सम्पन्न भएको ।

एचआइभी एड्स सङ्क्रमितहरुको मानव अधिकार

- मिति २०७९ चैत १३ गते देखि १९ गतेसम्म एच.आइ.भी.एड्स संक्रमित व्यक्तिको मानव अधिकार अवस्था सम्बन्धमा सुदूरपश्चिम प्रदेशको अछाम, डोटी, डडेल्धुरा, कैलाली जिल्लामा तथा २०७९ चैत २२ गते देखि २५ गतेसम्म लुम्बिनी प्रदेशका कपिलवस्तु, रुपन्देही र नवलपरासी पश्चिम जिल्लामा अनुगमन गरेको छ ।

व्यवसाय र मानव अधिकार

- व्यवसाय र मानव अधिकारको विषयमा राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरुको भूमिका विषयमा मिति २०७९/१२/५ गते आयोगमा छलफल कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।

९.७ कानूनसम्बन्धी कार्यहरू :

- आयोगलाई विपक्षी बनाई दायर भएका मुद्दामामिलाका सम्बन्धमा आवश्यक कार्य गरेको,
- कानूनी राय प्रदान गरेको ।
- आयोगसँग सम्बन्धित निर्देशिका तथा नियमावलीको मस्यौदा सम्बन्धी कार्य गरेको ।

९.८ बैठक समन्वयसम्बन्धी कार्यहरू :

माननीय अध्यक्षज्यूद्वारा माघ, फागुन र चैत्र महिनामा सम्पन्न गरिएका गतिविधिहरू

- २०७९/१०/०९ गते संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष र राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगबीच मानव अधिकारका विषयमा भएको सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर ।

- २०७९/१०/१२ गते भारतको ७४औँ गणतन्त्र दिवसको उपलक्ष्यमा भारतीय राजदूतको आमन्त्रणमा दुतावास परिसरमा आयोजित कार्यक्रममा आयोगका माननीय अध्यक्षको उपस्थिति ।
- २०७९/१०/१६ गते राष्ट्रिय दलित आयोगद्धारा अल्फा हाउस, बानेश्वरमा आयोजना हुने जातीय भेदभाव विरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि १९६५ सम्बन्धमा परामर्श तथा गोष्ठी कार्यक्रममा माननीय उपस्थिति ।
- २०७९/११/०४ गते सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूसँग आयोगको शिष्टाचार भेट । https://ekantipur.com/news/2023/02/15/167645419157747015.html
- २०७९/११/१५-१७ गते Attended the CEDAW Consultation meeting on Butawal, Lumbini Province.
- २०७९/११/१८ गते Meeting with UN Resident Coordinator Ms. Hanaa Singer-Hamdy on Human Rights Issues.
- २०७९/११/२४ गते ११३औँ अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस, २०७९ मूल समारोहको कार्यक्रममा मन्तव्य सहित आतिथ्यता ग्रहणसम्बन्धी कार्यक्रम । समय बिहान ११ बजे, स्थान प्रहरी प्रधान कार्यालयको सभाहल, काठमाडौँ ।
- २०७९/१२/०६-०८ गते Attended the 4th United nations South Asia Forum on Business and Human Rights at Hotel Hyatt Regency.
- २०७९/१२/३० गते अष्ट्रेलियन राजदूत *HE Felicity Volk* सँग माननीय अध्यक्षको वैठक ।

९.९ प्रशासनिक कार्यहरू :

- आयोगको सभाहलमा हुने कार्यक्रमको व्यवस्थापन गर्ने गरेको ।
- कर्मचारीहरुको हाजिरी तथा विदाको रेकर्डहरु राख्ने कार्य गरेको ।
- विभिन्न मर्मत सम्बन्धी कार्यहरु गरेको ।
- सवारी साधनहरुको नविकरण गरी ईम्बोर्डस दर्ता प्रकिया शुरु गरेको ।
- स्टेशनरी/मसलन्दको टेन्डर प्रकिया पुरा गरी सामान खरिद गरिएको ।
- Fortinet fortigate firewell सफ्टवेयर नविकरण सम्बन्धी कार्य गरीएको ।
- मेशिनरी उपकरणहरु कम्प्युटर, प्रिन्ट आदि मर्मत गरिएको ।
- सुर्खेत, जुम्ला कार्यालयको प्रशासनिक अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको ।
- कर्मचारीहरुको कार्यकक्ष व्यवस्थापन र सरसफाई गरिएको ।
- केन्द्रीय कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विदाको रेकर्ड IT Soft ware मा update गर्ने कार्य गरेको ।

९.१० सञ्चार, सूचना प्रविधि, प्रतिवेदन, प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा प्रकाशनसम्बन्धी कार्यहरू : प्रेस विज्ञप्ति/प्रेस नोट

	विज्ञप्तिको शीर्षक	मिति	
१	यति एयरलाइन्सको जहाज दुर्घटनाप्रति आयोगद्वारा गहिरो दु:ख व्यक्त हवाई सेवालाई सुरक्षित बनाउन आयोगको आग्रह ।	**प्रेस-विज्ञप्ति** ३ माघ, २०७९	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार/आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकार
२	राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगद्वारा यु.एन.वुमन र यु.एन.एफ.पी.ए.सँग समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर	**प्रेस-नोट** ९ माघ २, ०७९	महिला अधिकार अधिकार
३	आत्मदाह गरेका प्रेम प्रसाद आचार्यको घटना सम्बन्धमा आयोगको ध्यानाकर्षण सम्मानपूर्वक बाँच्न पाउने नागरिकको अधिकारको सुनिश्चितता गर्न आग्रह ।	**प्रेस-विज्ञप्ति** १२ माघ, २०७९	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार
४	जातीय भेदभाव तथा छुवाछूत घटनाका पीडितको न्यायमा पहुँच सुनिश्चित गर ।	**प्रेस-विज्ञप्ति** २३ माघ, २०७९	जातीय विभेदविरुद्धको अधिकार
५	चिकित्सकमाथि दुर्व्यवहार गर्नेलाई कारवाहीको दायरामा ल्याऊ । आयोगद्वारा घटनाको अनुगमन	**प्रेस-विज्ञप्ति** २९ माघ,२०७९	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार
६	सङ्क्रमणकालीन न्यायलाई यथाशीघ्र टुङ्गोमा पुर्‌याउन आग्रह ।	**प्रेस-विज्ञप्ति** २३ फागुन,२०७९	सङ्क्रमणकालीन न्यायको अधिकार
७	सङ्क्रमणकालीन न्यायसम्बन्धी ऐन पीडितमैत्री बनाऊ ।	**प्रेस-विज्ञप्ति** २ चैत, २०७९	सङ्क्रमणकालीन न्यायको अधिकार
८	जातीय छुवाछूत तथा भेदभावमुक्त वातावरणको सुनिश्चित गर्न आग्रह ।	**प्रेस-विज्ञप्ति** ७ चैत, २०७९	जातीय विभेदविरुद्धको अधिकार
९	स्व. दयाराम परियारको १७औँ स्मृतिको सन्दर्भमा श्रद्धाञ्जली कार्यक्रम	**प्रेस-नोट** १५ चैत,२०७९	
१०	अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको सम्मान गर	**प्रेस-विज्ञप्ति** १७ चैत,२०७९	नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार

	मानव अधिकारको उपभोगको वातावरण सुनिश्चित गर्न आग्रह ।		
११	आप्रवासी श्रमिकहरुको मानव अधिकार संरक्षण सम्बन्धमा आयोगको सिफारिस	**प्रेस-नोट** ३० चैत, २०७९	आप्रवासी श्रमिकको अधिकार

- मानव अधिकार जर्नल (संवाहक) २१ औँ अङ्कका लागि प्राप्त लेखहरु रिभ्यु गरी प्रकाशनका लागि तयारी अवस्थामा राखिएको । साथै, लेखकहरुको परिचय, वैंक विवरण, करार सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर लगायतका कार्य सम्पन्न गरी छपाई गर्ने तयारीमा रहेको ।
- आयोगबाट आयोजना गरिएका विभिन्न २ वटा मानव अधिकारसम्बन्धी प्रबर्धनात्मक कार्यक्रमहरुमा सञ्चारकर्मीहरुलाई आमन्त्रण गरिएको ।
- प्रदेश कार्यालय समन्वय महाशाखाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम शीर्षक नम्बर २.७.७.१.१५४. प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयको काममा एकरुपता तथा समन्वयको लागि प्रदेश कार्यालय अनुगमन र छलफल कार्यक्रम गण्डकी प्रदेश कार्यालय पोखरामा मिति २०७९।१०।११ गतेदेखि १४ सम्म अनुगमन निरीक्षण टोली खटिइ गएको । सो क्रममा माघ १२ गते कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुबीच छलफल गरी सुझाव प्राप्त र अनुगमन कार्य सम्पन्न गरिएको थियो । साथै, अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरी आयोगमा पेश गरिएको ।
- आयोगको वेबसाइट तथा सामाजिक सञ्जाल व्यवस्थापन सम्बन्धमा मिति २०७९ चैत १३ गते केन्द्रीय कार्यालय (का.मु.सचिव, सहसचिवहरु, उपसचिवहरु), प्रदेश तथा प्रदेश शाखाकार्यालय प्रमुखहरुसँग भर्चुअल माध्यमबाट छलफलको आयोजना गरिएको ।
- वार्षिक प्रतिवेदन (संक्षिप्त) तयार गरिएको ।
- खरिद समितिको संयोजक रही खरिदसम्बन्धी बैठक बस्ने तथा आवश्यक कार्य सम्पन्न गरेको ।
- आयोगको सूचना तथा अभिलेख केन्द्र (Documentation Center) निर्माणका लागि आवश्यक कार्यहरु गर्ने क्रममा विभिन्न चरणमा छलफल, बैठकको आयोजना गर्नुका साथै प्राप्त सूचनाहरुको संकलन गर्ने कार्य भइरहेको ।
- प्रतिनिधि तथा प्रदेशसभा सदस्य निर्वाचन २०७९ मानव अधिकार अवस्था प्रतिवेदन सम्पादन गरिएको ।
- मासिक र वार्षिक प्रतिवेदन ढाँचा र के कस्ता विषयवस्तु के, कसरी सम्पादन गर्ने भन्ने सम्बन्धमा केन्द्रीय कार्यालय (का.मु. सचिव, विभागीय प्रमुखहरु, महाशाखा प्रमुखहरु) सँग प्रत्यक्ष र प्रदेश/प्रदेश शाखाकार्यालय प्रमुखहरुसँग भर्चुअल माध्यमबाट छलफल सम्पन्न ।
- त्रैमासिक प्रतिवेदन तयारीका लागि महाशाखाहरुलाई इमेलमार्फत पत्राचार, प्राप्त सूचनाहरु संकलन तथा सम्पादन गरी प्रकाशनका लागि सूचना अधिकारीसमक्ष पेश गरिएको ।

- मानव अधिकार पत्र मासिकरुपमा तयार गरी आयोगको वेबसाइट र सामाजिक सञ्जालमा अपलोड गरिएको ।
- मिति २०७९/१२/१० गते व्यवसाय र मानव अधिकार विषयक Knowledge Sharing कार्यक्रम आयोगको सभाहलमा सम्पन्न गरिएको ।
- आयोगको CMRS सफ्टवयेर पुनः निर्माण र विकासको सम्बन्धमा चरणबद्ध रुपमा वैठक सञ्चालन गरी आवश्यकताको पहिचान (System Requirement Analysis) गर्ने कार्य गरिएको ।
- आयोगको नयाँ CMRS सफ्टवयेरको System Design Report तयार गरिएको ।
- आयोगको वेभसाइट अपाङ्गमैत्री बनाउन आवश्यक कार्य भईरहेको ।
- आयोगको Data Center मा रहेका Servers र IT Infrastructure को दैनिक रुपमा परीक्षण र मर्मतसम्भार कार्य गरिएको ।
- आयोगले जारी गरिएको प्रेस विज्ञप्ति, प्रेस नोट, रिपोर्ट, मानव अधिकार पत्र, सम्वाहक आदि आयोगको वेभसाइट तथा समाजिक सञ्जालमा अपलोड गरिएको ।
- कार्यक्रममा खिचिएको तस्विर तथा भिडियोहरु आयोगका वेवसाइट तथा समाजिक सञ्जालमा अपलोड गर्ने ।
- भर्चुअल बैठक सञ्चालन ।
- सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति र योजनको निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक कार्य भइरहेको ।
- सूचना प्रविधिसम्बन्धी विभिन्न समस्याहरुको समाधान गर्ने (IT and Troubleshooting)

९.११.अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धसम्बन्धी कार्यहरू :

९.१२.प्रदेश कार्यालय समन्वयसम्बन्धी कार्यहरू :

- प्रदेश कार्यालय समन्वय महाशाखाको स्वीकृत बार्षिक कार्यक्रम शिर्षक नम्बर २.७.७.१.१५४. प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयको काममा एकरुपता तथा समन्वयको लागि प्रदेश कार्यालय अनुगमन र छलफल कार्यक्रम कोशी प्रदेश शाखा कार्यालय खोटाङ् मिति २०७९।१०।१७ गतेदेखि २२ गतेसम्म कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुवीच छलफल, सुझाव प्राप्त र अनुगमन कार्य सम्पन्न गरिएको थियो । स्थानीय निकायकालागि मानव अधिकार प्रशिक्षण कार्यक्रम माघ २० गते सम्पन्न ।
- आयोगको प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबाट प्राप्त मासिक प्रतिवेदन सङ्कलन, यस आ.व.को फागुन महिनासम्मको मासिक गतिविधिहरुको तथ्याङ्कीकरण गरी रेकर्ड व्यवस्थापन सम्पन्न गरेको,
- आयोगको प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबाट प्राप्त साप्ताहिक उजुरीहरुलाई सम्बन्धित विभाग र महाशाखासमक्ष नियमित सम्प्रेषण गर्ने गरेको ।
- विभाग तथा महाशाखाबाट आयोजना गरिने विभिन्न बैठकहरुमा सहभागिता रहेको ।

१०. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद :

- श्री मुरारिप्रसाद खरेल–का.मु.सचिव
- प्रवक्ता : डा. श्री टीकाराम पोखरेल–सहसचिव
- सूचना अधिकारी : श्री झङ्करबहादुर रावल–उपसचिव

११. ऐन, नियम वा निर्देशिकाको सूची :

- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग ऐन, २०६८
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग (उजुरी कारवाही तथा क्षतिपूर्ति निर्धारण) नियमावली, २०६९
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका कर्मचारीहरूको सेवा, सर्त र सुविधासम्बन्धी नियमावली, २०७२
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी नियमावली, २०७१
- अन्य विभिन्न निर्देशिका तथा नीतिहरू ।

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग
कार्यालय कोड नं.: २१४००३४०१

खर्चको फाटवारी
माघ महिनाको

म. ले. प. फा. न. २१०

आर्थिक बर्ष:- २०७९/८०
बजेट उपशीर्षक : राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग[२१४००००१३]

खर्च/वित्तीय सङ्केत नं	खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकासा	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेश्की	पेश्की बाहेक खर्च रकम	बाँकी बजेट
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	५,५००,०००.००	०.००	२,५००,८७५.००	१,३४८,५७०.५०	३,८४९,४४५.५०	०.००	३,८४९,४४५.५०	१,६५०,५५४.५०
२११३२	महंगी भत्ता	१००,०००.००	०.००	५०,०००.००	२०,०००.००	७०,०००.००	०.००	७०,०००.००	३०,०००.००
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुबिधा	३००,०००.००	०.००	१२०,०००.००	४८,०००.००	१६८,०००.००	०.००	१६८,०००.००	१३२,०००.००
२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	९००,०००.००	०.००	४९४,७६०.००	१२९,७९५.००	६२४,५५५.००	०.००	६२४,५५५.००	२७५,४४५.००
२२७११	विविध खर्च	३००,०००.००	०.००	१८४,५३३.००	२१,०००.००	२०५,५३३.००	०.००	२०५,५३३.००	९४,४६७.००
कुल जम्मा		७,१००,०००.००	०.००	३,३५०,१६८.००	१,५६७,३६५.५०	४,९१७,५३३.५०	०.००	४,९१७,५३३.५०	२,१८२,४६६.५०
अन्तिम बजेटको तुलना (%प्रतिशतमा)									

तयार गर्नेको दस्तखतः
नामः
दर्जाः
मितिः

प्रमाणित गर्नेको दस्तखतः
नामः
दर्जाः
मितिः

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग
कार्यालय कोड नं.: २१४००३४०१

खर्चको फाटवारी

माघ महिनाको

म. ले. प. फा. न. २१०

आर्थिक बर्ष:- २०७९/८०
बजेट उपशीर्षक : राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग[२१४०००० १३]

खर्च/वित्तीय सङ्केत नं	खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकासा	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेश्की	पेश्की बाहेक खर्च रकम	बाँकी बजेट
२११११२	1.1.7.3-सदस्य	४,२०१,०००.००	०.००	१,९२२,७००.००	१,०३६,७९६.४०	२,९५९,४९६.४०	०.००	२,९५९,४९६.४०	१,२४१,५०३.६०
२११११२	1.1.7.1.1-अध्यक्ष	१,२९९,०००.००	०.००	५७८,१७५.००	३११,७७४.१०	८८९,९४९.१०	०.००	८८९,९४९.१०	४०९,०५०.९०
२११३२	1.2.2.2-पदाधिकारीको महंगी भत्ता	१००,०००.००	०.००	५०,०००.००	२०,०००.००	७०,०००.००	०.००	७०,०००.००	३०,०००.००
२११४२	2.1.11.1-पदाधिकारीको सुविधाको सञ्चार खर्च	१६०,०००.००	०.००	८२,५००.००	३३,०००.००	११५,५००.००	०.००	११५,५००.००	४४,५००.००
२११४२	1.3.2.1-पदाधिकारीको पोशाक खर्च	५०,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	५०,०००.००
२११४२	8.1.4.2-सुविधाको घर मर्मत खर्च	९०,०००.००	०.००	३७,५००.००	१५,०००.००	५२,५००.००	०.००	५२,५००.००	३७,५००.००
२२२११	2.2.1.1.1-अध्यक्षको लागि	२१४,०००.००	०.००	१८१,१८९.००	३०,७१९.००	२११,९०८.००	०.००	२११,९०८.००	२,०९२.००
२२२११	2.2.1.1.2-सदस्यको लागि	५५८,०००.००	०.००	२६८,५७१.००	२५,९५६.००	२९४,५२७.००	०.००	२९४,५२७.००	२६३,४७३.००
२२२११	2.2.1.4-मोबिल	१२८,०००.००	०.००	४५,०००.००	७३,१२०.००	११८,१२०.००	०.००	११८,१२०.००	९,८८०.००
२२७११	2.9.8.1-अध्यक्षको लागि	७२,०००.००	०.००	२९,९८४.००	६,०००.००	३५,९८४.००	०.००	३५,९८४.००	३६,०१६.००
२२७११	2.9.8.2-सदस्यको लागि	२२८,०००.००	०.००	१५४,५४९.००	१५,०००.००	१६९,५४९.००	०.००	१६९,५४९.००	५८,४५१.००
कुल जम्मा		७,१००,०००.००	०.००	३,३५०,१६८.००	१,५६७,३६५.५०	४,९१७,५३३.५०	०.००	४,९१७,५३३.५०	२,१८२,४६६.५०
अन्तिम बजेटको तुलना (%प्रतिशतमा)									

तयार गर्नेको दस्तखतः
नामः
दर्जाः

प्रमाणित गर्नेको दस्तखतः
नामः
दर्जाः

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग
कार्यालय कोड नं.: २१४००३४०१

खर्चको फाटवारी
फाल्गुन महिनाको

म. ले. प. फा. न. २१०

आर्थिक बर्ष:- २०७९/८०
बजेट उपशीर्षक : राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग[२१४०००००१३]

खर्च/वित्तीय सङ्केत नं	खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकासा	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेश्की	पेश्की बाहेक खर्च रकम	बाँकी बजेट
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	५,५००,०००.००	०.००	३,८४९,४४५.५०	४८६,७११.५०	४,३३६,१५७.००	०.००	४,३३६,१५७.००	१,१६३,८४३.००
२११३२	महंगी भत्ता	१००,०००.००	०.००	७०,०००.००	१०,०००.००	८०,०००.००	०.००	८०,०००.००	२०,०००.००
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुबिधा	३००,०००.००	०.००	१६८,०००.००	२४,०००.००	१९२,०००.००	०.००	१९२,०००.००	१०८,०००.००
२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	९००,०००.००	०.००	६२४,५५५.००	११४,९२०.००	७३९,४७५.००	०.००	७३९,४७५.००	१६०,५२५.००
२२७११	विविध खर्च	३००,०००.००	०.००	२०५,५३३.००	-२३,५५०.००	१८१,९८३.००	०.००	१८१,९८३.००	११८,०१७.००
कुल जम्मा		७,१००,०००.००	०.००	४,९१७,५३३.५०	६१२,०८१.५०	५,५२९,६१५.००	०.००	५,५२९,६१५.००	१,५७०,३८५.००
अन्तिम बजेटको तुलना (%प्रतिशतमा)									

तयार गर्नेको दस्तखतः
नामः
दर्जाः
मितिः

प्रमाणित गर्नेको दस्तखतः
नामः
दर्जाः
मितिः

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग
कार्यालय कोड नं.: २१४००३४०१

खर्चको फाटवारी
फाल्गुन महिनाको

आर्थिक बर्ष:- २०७९/८०
बजेट उपशीर्षक : राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग[२१४०००० १३]

म. ले. प. फा. न. २१०

खर्च/वित्तीय सङ्केत नं	खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकासा	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेश्की	पेश्की बाहेक खर्च रकम	बाँकी बजेट
२१११२	1.1.7.3-सदस्य	४,२०१,०००.००	०.००	२,९५९,४९६.४०	३७४,१८९.२०	३,३३३,६८५.६०	०.००	३,३३३,६८५.६०	८६७,३१४.४०
२१११२	1.1.7.1.1-अध्यक्ष	१,२९९,०००.००	०.००	८८९,९४९.१०	११२,५२२.३०	१,००२,४७१.४०	०.००	१,००२,४७१.४०	२९६,५२८.६०
२११३२	1.2.2.2-पदाधिकारीको महंगी भत्ता	१००,०००.००	०.००	७०,०००.००	१०,०००.००	८०,०००.००	०.००	८०,०००.००	२०,०००.००
२११४२	2.1.11.1-पदाधिकारीको सुविधाको सञ्चार खर्च	१६०,०००.००	०.००	११५,५००.००	१६,५००.००	१३२,०००.००	०.००	१३२,०००.००	२८,०००.००
२११४२	1.3.2.1-पदाधिकारीको पोशाक खर्च	५०,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	५०,०००.००
२११४२	8.1.4.2-सुविधाको घर मर्मत खर्च	९०,०००.००	०.००	५२,५००.००	७,५००.००	६०,०००.००	०.००	६०,०००.००	३०,०००.००
२२२११	2.2.1.1.1-अध्यक्षको लागि	२१४,०००.००	०.००	२११,९०८.००	०.००	२११,९०८.००	०.००	२११,९०८.००	२,०९२.००
२२२११	2.2.1.1.2-सदस्यको लागि	५५८,०००.००	०.००	२९४,५२७.००	११४,९२०.००	४०९,४४७.००	०.००	४०९,४४७.००	१४८,५५३.००
२२२११	2.2.1.4-मोबिल	१२८,०००.००	०.००	११८,१२०.००	०.००	११८,१२०.००	०.००	११८,१२०.००	९,८८०.००
२२७११	2.9.8.1-अध्यक्षको लागि	७२,०००.००	०.००	३५,९८४.००	६,०००.००	४१,९८४.००	०.००	४१,९८४.००	३०,०१६.००
२२७११	2.9.8.2-सदस्यको लागि	२२८,०००.००	०.००	१६९,५४९.००	-२९,५५०.००	१३९,९९९.००	०.००	१३९,९९९.००	८८,००१.००
	कुल जम्मा	७,१००,०००.००	०.००	४,९१७,५३३.५०	६१२,०८१.५०	५,५२९,६१५.००	०.००	५,५२९,६१५.००	१,५७०,३८५.००
	अन्तिम बजेटको तुलना (%प्रतिशतमा)								

ार गर्नेको दस्तखतः
नाम:
दर्जा:
मिति:

प्रमाणित गर्नेको दस्तखतः
नामः
दर्जाः
मितिः

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग
कार्यालय कोड नं.: २१४००३४०१

खर्चको फाटवारी
चैत्र महिनाको

म. ले. प. फा. न. २१०

आर्थिक वर्ष:- २०७९/८०

बजेट उपशीर्षक : राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग[२१४०००००१३]

खर्चशिर्षक सङ्केत नं.	खर्चशिर्षकको नाम	अन्तिम बजेट	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेश्की	पेश्की बाहेक खर्च जम्मा	बाँकी बजेट
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	५,५००,०००.००	४,८२२,८६८.५०	४,३३६,१५७.००	४८६,७११.५०	४,८२२,८६८.५०	०	४,८२२,८६८.५०	६७७,१३१.५०
२११३२	महंगी भत्ता	१००,०००.००	९०,०००.००	८०,०००.००	१०,०००.००	९०,०००.००	०	९०,०००.००	१०,०००.००
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुबिधा	३००,०००.००	२६६,०००.००	१९२,०००.००	७४,०००.००	२६६,०००.००	०	२६६,०००.००	३४,०००.००
२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	९००,०००.००	८१७,११०.००	७३९,४७५.००	७७,६३५.००	८१७,११०.००	०	८१७,११०.००	८२,८९०.००
२२७११	विविध खर्च	३००,०००.००	२०७,९८३.००	१८१,९८३.००	२६,०००.००	२०७,९८३.००	०	२०७,९८३.००	९२,०१७.००
	कुल जम्मा	७,१००,०००.००	०	५,५२९,६१५.००	६७४,३४६.५०	६,२०३,९६१.५०	०	६,२०३,९६१.५०	८९६,०३८.५०
	अन्तिम बजेटको तुलना (%प्रतिशतमा)								

तयार गर्नेको दस्तखत:
नाम:
दर्जा:
मिति:

प्रमाणित गर्नेको दस्तखत:
नाम:
दर्जा:
मिति:

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग
कार्यालय कोड नं:: २१४००३४०१.

खर्चको फाटवारी
चैत्र महिनाको

म. ले. प. फा. न. २१०

आर्थिक वर्ष:- २०७९/८०

बजेट उपशीर्षक : राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग[२१४०००१३]

खर्चशिर्षक सङ्केतको नं	खर्चशिर्षकको सङ्केताको नाम	अस्थाई बजेट	यस महिना सम्मको निकासा	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेश्की	पेश्की बाहेक खर्च रकम	बाँकी बजेट
२१११२	1.1.7.3-सदस्य	४,२०१,०००.००	३,७०७,८७४.८०	३,३३३,६८५.६०	३७४,१८९.२०	३,७०७,८७४.८०	०	३,७०७,८७४.८०	४९३,१२५.२०
२१११२	1.1.7.1.1-अध्यक्ष	१,२९९,०००.००	१,११४,९९३.७०	१,००२,४७१.४०	११२,५२२.३०	१,११४,९९३.७०	०	१,११४,९९३.७०	१८४,००६.३०
२११३२	1.2.2.2-पदाधिकारीको महंगी भत्ता	१००,०००.००	९०,०००.००	८०,०००.००	१०,०००.००	९०,०००.००	०	९०,०००.००	१०,०००.००
२११४२	2.1.11.1-पदाधिकारीको सुविधाको सञ्चार खर्च	१६०,०००.००	१४८,५००.००	१३२,०००.००	१६,५००.००	१४८,५००.००	०	१४८,५००.००	११,५००.००
२११४२	1.3.2.1-पदाधिकारीको पोशाक खर्च	५०,०००.००	५०,०००.००	०	५०,०००.००	५०,०००.००	०	५०,०००.००	०
२११४२	8.1.4.2-सुविधाको घर मर्मत खर्च	९०,०००.००	६७,५००.००	६०,०००.००	७,५००.००	६७,५००.००	०	६७,५००.००	२२,५००.००
२२२११	2.2.1.1.1-अध्यक्षको लागि	२१४,०००.००	२११,९०८.००	२११,९०८.००	०	२११,९०८.००	०	२११,९०८.००	२,०९२.००
२२२११	2.2.1.1.2-सदस्यको लागि	५५८,०००.००	४८७,०८२.००	४०९,४४७.००	७७,६३५.००	४८७,०८२.००	०	४८७,०८२.००	७०,९१८.००
२२२११	2.2.1.4-मोबिल	१२८,०००.००	११८,१२०.००	११८,१२०.००	०	११८,१२०.००	०	११८,१२०.००	९,८८०.००
२२७११	2.9.8.1-अध्यक्षको लागि	७२,०००.००	४७,९८४.००	४१,९८४.००	६,०००.००	४७,९८४.००	०	४७,९८४.००	२४,०१६.००
२२७११	2.9.8.2-सदस्यको लागि	२२८,०००.००	१५९,९९९.००	१३९,९९९.००	२०,०००.००	१५९,९९९.००	०	१५९,९९९.००	६८,००१.००
कूल जम्मा		७,१००,०००.००	६२०३९६१.५०	५,५२९,६१५.००	६७४,३४६.५०	६,२०३,९६१.५०	०	६,२०३,९६१.५०	८९६,०३८.५०
अन्तिम बजेटको तुलना (%प्रतिशतमा)									

तयार गर्नेको दस्तखत:
नाम:
दर्जा:
मिति:

प्रमाणित गर्नेको दस्तखत:
नाम:
दर्जा:
मिति:

१३. तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण :

- मानव अधिकार उल्लङ्घनका घटनाको अनुगमन तथा अनुसन्धानसम्बन्धी जिम्मेवारी तोकिएको,
- आयोगका सबै कार्यालयहरुका सूचना अधिकारीहरूलाई सूचना प्रकाशन गर्न पत्राचार गरिएको,
- सबै कार्यालयका सूचना अधिकारीहरूको नाम आयोगको वेबसाइटमा राखिएको ।

१४. वेबसाइटको विवरण : www.nhrcnepal.org

१५. प्राप्त वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौताको विवरण :

- UNDP सँग March 2016 मा आयोगको रणनीतिक योजना (Strategic Plan Support Project - SPSP) मा हस्ताक्षर भई हालसम्म कार्यान्वयनमा रहेको ।

१६. सञ्चालित कार्यक्रम र सो को प्रगति प्रतिवेदन :

क्र. स.	कामको प्रकृति	सङ्ख्या	विषय	कैफियत
१. मानव अधिकार संरक्षण				
१.१	उजूरी	१०१	▪ राजनीतिक तथा नागरिक अधिकार ▪ आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक अधिकार ▪ यातनाविरूद्धको अधिकार ▪ महिला अधिकार ▪ बाल अधिकार ▪ जातीय विभेदविरूद्धको अधिकार ▪ अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार ▪ व्यक्ति बेपत्ता पार्ने कार्यविरूद्धको अधिकार ▪ आप्रवासी कामदार र तिनका परिवारको अधिकार	

१.२	अनुगमन	२१४	▪ राजनीतिक तथा नागरिक अधिकारः समग्र मानव अधिकार अवस्था, कैदीबन्दीहरूको अधिकार, न्यायप्रशासन आदि ▪ आर्थिक, समाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकारः स्वास्थ्यको अधिकार, सीमा क्षेत्रका वासिन्दाहरूको मानव अधिकार, उपभोक्ताको अधिकार, प्राकृतिक प्रकोप (बाढी-पहिरो/भूकम्प) बाट विस्थापितहरूको अधिकार आदि ▪ जेष्ठ नागरिक, महिला, बालबालिका, जातीय विभेद/सीमान्तकृत समुदायहरू, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार, आप्रवासी कामदारहरूको अधिकार मानव बेचबिखनको अवस्था आदि ।	
१.३	अनुसन्धान	५०३	▪ नागरिक तथा राजनीतिक अधिकारः जीवनको अधिकार, यातना, बेपत्ता, बलात्कार ▪ आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकारः विस्थापित, पुनःस्थापना, सम्पत्ति लुटपाट, क्षतिपूर्ति, ▪ महिला अधिकार, बाल अधिकार, जातीय विभेदविरुद्धको अधिकार आदि ।	
१.४	निणर्य/सिफारिस	४१४	राजनीतिक तथा नागरिक अधिकार, न्याय-प्रशासन, अपहरण, विस्थापित, आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकार, यातना, जातीय विभेद, महिला अधिकार आदि ।	
२. मानव अधिकार संवर्द्धन				
२.१.	प्रशिक्षण, अन्तर्क्रिया, छलफल, गोष्ठी, तालिम, सचेतना, प्रभातफेरी, प्रदर्शनी आदि	१७१	मानव अधिकारको अवस्था, शान्ति-सुरक्षा र बेपत्ता पारिएका व्यक्तिको अधिकार, सङ्क्रमणकालीन न्याय, खाद्य अधिकार, स्थानीय निकायमा विवाद निरूपण, नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार, आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकार, बाल अधिकार, महिला अधिकार, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार, कोभिड-१९ र स्वास्थ्यको अधिकार, ज्येष्ठ नागरिकको अधिकार, अल्पसङ्ख्यको अधिकार, उपभोक्ताको अधिकार, आप्रवासी कामदारको अधिकार, सामूहिक अधिकार, विश्वव्यापी आवधिक समीक्षा, आयोगको सिफारिस कार्यान्वयन, कानुनमा संशोधन आदि ।	
३. प्रकाशन				
३.१	प्रतिवेदन, जर्नल, पुस्तक, ब्रोसर	९	प्रतिवेदन, पुस्तिका, जर्नल आदि	
३.४	प्रेस विज्ञप्ति र प्रेस नोट	३०	मानव अधिकारका विविध विषयहरू	
४. मानव संसाधन				

५.१	अध्यक्ष	१		
	सदस्य	४		
५.२	कर्मचारी	२२१	आयोगका सम्पूर्ण कार्यालयमा कार्यरत	

१७. आयोगले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली :

क्र. सं.	सूचनाको विवरण	सूचना प्रवाह गर्नु नपर्नाको कारण	महल ३ मा उल्लेखित कारण ऐनको दफा ३ को उपदफा ३ सँग सम्बन्धित खण्ड	सूचना गोप्य रहने अवधि	कैफियत
१	नेपालको सार्वभौमसत्ता, अखण्डता, राष्ट्रिय सुरक्षा, सार्वजनिक शान्ति सुव्यवस्था वा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धमा गम्भीर खलल पर्ने प्रकृतिका तथ्यहरू फेला पारेको र त्यस्तो विषय संलग्न भएको अनुगमन प्रतिवेदन ।	नेपालको सार्वभौमसत्ता, अखण्डन, राष्ट्रिय सुरक्षा, सार्वजनिक शान्ति सुव्यवस्था वा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धमा गम्भीर खलल पर्ने भएकोले ।	(क)	१० वर्ष	
२	मानव अधिकार उल्लङ्घनका घटनाको अनुगमन तथा अनुसन्धानसँग सम्बन्धित तथ्य र विवरण ।	मानव अधिकार उल्लङ्घनको अनुसन्धान, तहकीकात तथा अभियोजनमा असर पर्न सक्ने भएकोले ।	(ख)	१० वर्ष	
३	आयोगले आन्तरिकरूपमा अनुसन्धान गरिरहेको विषय ।	अनुसन्धानको गोपनीयतामा असर पर्ने भएकाले ।	(ग)	अनुसन्धान सम्पन्न नभएसम्म	
४	जातजाति वा सम्प्रदाय बिचको सुसम्बन्धमा प्रत्यक्ष असर पर्ने तथ्यहरू समेटिएको अनुगमन प्रतिवेदन ।	जातजाति वा सम्प्रदाय बिचको सुसम्बन्धमा प्रत्यक्ष असर पर्ने भएकोले ।	(घ)	१० वर्ष	
५	उजुरीकर्ताको विवरण र उजुरीको विषय तथा छानविन तहकीकात सम्बन्धी विवरण ।	छानविन, अनुसन्धान एवम् तहकिकातमा असर पर्न सक्ने भएकोले	(ख) र (ङ)	१० वर्ष	

१८. आयोगमा परेका सूचना मागसम्बन्धी निवेदनको विवरण :

सि. नं.	सूचना माग गर्नेको नाम	माग गरेको सूचनाको विषय	माग गरेको मिति	सूचना उपलब्ध गराएको मिति	कैफियत

१९. अन्यत्र प्रकाशन भएका सूचनाहरूको विवरण :

- आयोगका सबै प्रतिवेदन, सूचना र प्रेस विज्ञप्तिहरू आयोगको वेवसाइट www.nhrcnepal.org ,आयोगको Facebook:https://www.facebook.com/National-Human-Rights-Commission-of-Nepal-NHRC-Nepal-306820312685490/ Twitter: https://twitter.com/NepalNHRC र Youtube: https://www.youtube.com/channel/UCxUHiAmVFDviisfXadW8oVA मा हेर्न सकिने व्यवस्था रहेको ।

दुर्गा पोखरेल
सहायक सूचना अधिकारी

झङ्करबहादुर रावल
सूचना अधिकारी

मिति : २०८० वैशाख १५ गते ।